

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **J. G.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2016, č. j. MPSV-2016/44600-912, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. 3. 2018, č. j. 42 Ad 5/2016 - 33,

takto:

I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**

II. Kasační stížnost **se zamítá.**

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Krajský soud v Praze (dále jen „krajský soud“) v záhlaví označeným usnesením zamítl návrh žalobce ze dne 13. 3. 2018 na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě.

[2] Dospěl totiž k závěru, že ustanovení zástupce nebylo nezbytně třeba k ochraně práv žalobce v řízení o žalobě. Přihlédl přitom k úrovni písemných podání žalobce učiněných ve správním řízení i v řízení před soudem, k uplynutí lhůty pro rozšíření žaloby o nové žalobní body a relativně jednoduché hmotněprávní úpravě, z níž napadené rozhodnutí vychází a jíž žalobce zjevně rozumí.

II.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) nyní proti shora uvedenému usnesení brojí kasační stížností. Navrhuje napadené usnesení zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel má především za to, že mu měl být zástupce v řízení před krajským soudem ustanoven, neboť k tomu splňuje všechny zákonné podmínky. Napadeným usnesením proto bylo zasaženo do jeho práva na přístup k soudu [čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina")] a práva na právní pomoc v řízení před soudy (čl. 37 odst. 1 Listiny).

[5] V další části kasační stížnosti pak uvádí okolnosti, jež jsou podle něj významné pro samotné meritorní posouzení věci.

[6] Součástí kasační stížnosti stěžovatel učinil rovněž návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti a návrh na přiznání odkladného účinku.

III.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV.

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval stěžovatelovou žádostí o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[9] Z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, vyplývá, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právnického vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Napadené usnesení, kterým krajský soud zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, nepochybně takovým procesním rozhodnutím je. V daném případě proto podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem nemusí být splněna.

[10] Nejvyšší správní soud i tak vážil, zda je přes právě uvedené ustanovení zástupce v nynějším řízení o kasační stížnosti nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak není. Kasační stížnost splňuje předepsané náležitosti a lze z ní seznat, z jakých skutkových a právních důvodů stěžovatel považuje napadené usnesení krajského soudu za nezákonné. Nejvyššímu správnímu soudu proto nic nebrání v tom, aby o takto formulované kasační stížnosti věcně rozhodl, aniž by stěžovatel v důsledku své neznalosti práva mohl utrpět jakoukoli újmu. Nejvyšší správní soud tudíž stěžovateli zástupce pro řízení o kasační stížnosti neustanovil.

[11] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud předesílá, že v řízení o žalobě není zastoupení advokátem povinné. Soudní řád správní však umožňuje, aby byl účastníku řízení zástupce ustanoven, a to za současného splnění čtyř předpokladů (§ 35 odst. 9 s. ř. s. ve spojení s § 36 odst. 3

téhož zákona): 1) je podán návrh na ustanovení zástupce, 2) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, 3) žadatel doložil nedostatek prostředků pro vedení řízení a 4) ustanovení zástupce je nezbytně třeba k ochraně navrhovatelových práv (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19).

[14] Spornou v posuzované věci je otázka, zda byla v případě stěžovatele v řízení před krajským soudem naplněna čtvrtá z výše uvedených podmínek, tedy zda bylo ustanovení zástupce nezbytně třeba k ochraně stěžovatelových práv.

[15] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že správní soud by měl při posuzování naplnění této podmínky přihlížet zejména k charakteru projednávané věci, k osobnostním poměrům žalující osoby, k úrovni žaloby, případně dalších podání, z nichž lze dovodit úroveň povědomí žalobce o jeho právech v soudním procesu a vůbec právních poměrech v České republice, a také k tomu, zda je účastník řízení českým občanem a ovládá český jazyk (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 46, ze dne 26. 2. 2004, č. j. 6 Azs 19/2003 - 45, ze dne 8. 1. 2013, č. j. 3 As 92/2012 - 34, ze dne 31. 5. 2011, č. j. 5 Afs 20/2011 - 62, či ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 As 84/2015 - 14). Za hlavní kritérium je přitom pro závěr soudu o potřebě ochrany práv účastníka řízení považován návrh (žaloba) a jeho obsahová a formální úroveň, neboť právě formulace návrhu (žaloby) klade na účastníka řízení po odborné stránce největší nároky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 - 64, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 1 As 312/2017 - 12).

[16] Krajský soud se v právě projednávané věci uvedenými kritérii pro posouzení naplnění podmínky, zda bylo ustanovení zástupce pro řízení o žalobě nezbytně třeba k ochraně stěžovatelových práv, zevrubně zabýval. Z napadeného usnesení vyplývá, že zvážil formální i obsahovou úroveň žaloby, jakož i dalších podání učiněných jak ve správním řízení, tak v řízení před soudem, charakter projednávané věci i osobnostní poměry stěžovatele. Rovněž vzal v úvahu skutečnost, že stěžovatel požádal o ustanovení zástupce teprve poté, co byl předvolán k jednání, které je posledním úkonem v řízení a předchází vydání rozhodnutí. Dospěl přitom k závěru, že se stěžovatel v posuzované problematice i v soudním řízení orientuje a nemělo by mu tedy nic bránit v řádném výkonu procesních úkonů a plnohodnotné účasti na nich, aniž by bylo nepřípustně omezeno jeho právo napadat rozhodnutí žalovaného.

[17] Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s posouzením krajského soudu a přisvědčuje rovněž jeho závěru, že stěžovatel nesplňoval k ustanovení zástupce pro řízení o žalobě podmínku nezbytnosti k ochraně jeho práv. Pouze pro úplnost dodává, že stěžovatel je českým občanem ovládajícím český jazyk, byl schopen zformulovat správní žalobu splňující všechny nezbytné náležitosti po formální i právní stránce a svou schopnost orientovat se v právním řádu prokázal kromě sepsání řádné žaloby rovněž tím, že se sám obrátil na Nejvyšší správní soud včasnou a bezvadnou kasační stížností, aby se bránil proti shora označenému usnesení.

[18] Krajský soud tedy nepochybil, když návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě zamítl. Stěžovatelově námitce, že vydáním napadeného usnesení byl zkrácen na svých subjektivních právech, a to na právu na přístup k soudu podle čl. 36 odst.

1 Listiny a na právní pomoc v řízení před soudy podle čl. 37 odst. 1 Listiny, proto Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

V.

[19] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[20] Součástí kasační stížnosti učinil stěžovatel i návrh na přiznání odkladného účinku. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud přistoupil po provedení nezbytných procesních úkonů bezodkladně k věcnému projednání kasační stížnosti, neshledal potřebným o tomto návrhu samostatně rozhodovat.

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. května 2018

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu